Ahveniston sairaalan alueen kasvillisuus, kasvisto ja luontotyypit

Heli Jutila

Hämeenlinnan ympäristöjulkaisuja 47

2018

Kannen kuva: Ahveniston keto ja niitty pellon koillisrinteen yläosassa. Heli Jutila 27.6.2018.

Sisäkanne kuva: Ahveniston kedon yläreunaa vallitsevat huopakeltano (*Pilosella officinarum*) ja mäkitervakko (*Viscaria vulgaris*). Heli Jutila 14.6.2016.

Lähdeviite: Heli Jutila 2018: Ahveniston sairaalan alueen kasvillisuus, kasvisto ja luontotyypit. - Hämeenlinnan ympäristöjulkaisuja 47. 32 s. ja 3 liitettä.
ISBN painotuote: ISBN 978-952-5962-78-9
ISBN verkkojulkaisu: 978-952-5962-79-6
ISSN-L 1798-0704
ISSN 1798-0704 (painettu)
ISSN 1798-0712 (verkkojulkaisu)

Sisällys

Tiivistelmä _____ *4*

Abstract _____ *5*

Johdanto _____ *6*

Tutkimusalue ja –menetelmät _____ *6*

Tulokset _____ *9*

Kasvillisuuskuviot _____ **9**

Lajiston uhanalaisuus _____ **23**

Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit _____ 23

Muut lajistoarvot _____ 25

Luontotyypit _____ **26**

Kedot, niityt ja paisterinteet _____ 26

Metsät _____ 27

Suot ja vedet _____ 27

Kulttuurikasvillisuus _____ 28

Luontotyyppien uhanalaisuus _____ 29

Johtopäätökset ja suositukset _____ *30*

Lähteet _____ *32*

Liitteet

Liite 1. Kasvillisuuskuviot.

Liite 2. Kasvilajit kasvillisuuskuvioittain.

Liite 3. Arvokkaimmat alueet.

Ahveniston ketoa tutkimassa. Heli Jutila 14.6.2016.

Tiivistelmä

Hämeenlinnan kaupungin Kantasairaalan alueen asemakaavatyötä varten laadittiin kasvillisuus-, kasvisto- ja luontotyyppiselvitys keskussairaalaa ympäröiviltä alueilta. Tutkimusaluetta rajasi etelässä Ahvenistontie ja lännessä Marssitie. Pohjoisessa se ulottui hieman luonnonsuojelualueelle ja idässä Olympiakadulle sisältäen Ahveniston hautausmaan. Aluetta kartoitettiin yhdeksällä käyntikerralla kesä-, elo- ja syyskuussa 2018. Alue jaettiin 33 osa-alueeseen.

Alueella havaittiin valtakunnallisesti uhanalaisista kasvilajeista erittäin uhanalainen hämeenkylmänkukka ja vaarantunut keltamatara sekä silmälläpidettävistä lajeista kelta-apila ja kissankäpälä. Alueellisesti uhanalaisista putkilokasvilajeista tavattiin kangasajuruoho.

Harjumaannoksen ja ihmistoiminnan ansiosta alueella on keto- ja niittykasvillisuutta. Entisen peltoalueen koillisrinteeseen sijoittuva Ahveniston keto ja niitty (25) ovat olleet kaupungin hoidossa jo vuosikymmeniä. Lounaaseen antavan harjanteen reunalla esiintyy pienalaisia ketoja kuvioilla 2a ja 3a. Niittykasvillisuutta löytyy myös päiväkodin pihasta (6a), läntisen peltokuvion (9) reunasta ja Ahvenistonkujan pään tuntumasta.

Alueen metsissä näkyy ihmisvaikutus ja Hämeen harjuille tyypillinen puolilehtoisuus. Lounaisella harjanteella on keski-ikäisiin kuivahkoihin mäntykankaisiin ja edelleen harjumetsien valorinteet alatyyppiin luokiteltavaa, Etelä-Suomessa erittäin uhanalaista luontotyypiksi (EN) kuviolla 2b. Tuore kangas on tyypillistä pohjoisrinteillä, lehtomaiset kankaat ja lehdot sijoittuvat usein painateisiin. Lehdoista pääosa on tuoreita, runsasravinteisia lehtoja. Äärimmäisen uhanalaista (CR) tuoretta runsasravinteista lehtoa on pohjoisessa (12) ja itäisessä supassa (19) ja Ahveniston urheilukeskuksen suuntaan laskevan ulkoilupolun varressa (17) sekä keskussairaalan luoteispuolen rinteessä (8) ja Rapamäentien risteyksen tuntumassa (11). Näissä kahdessa viimeksi mainitussa luontotyypin arvoa vähentävät alueille levinneet puutarhakasvit ja vieraslajit. Muuallakin on lehtoa, mutta se on niin kulttuurivaikutteista, että uhanalaisuutta ei katsota aiheelliseksi arvioida. Lehtomainen kangas on silmälläpidettävä luontotyyppi, mutta Hämeen lehtokeskuksen alueella se on melko yleinen.

Alueen ainoa suo on itäosan painanteessa (19). Suotyyppinä ovat saniais- ja pallosarakorpi sekä räme. Korpirämeet, joihin pallosarakorpirämeet kuuluvat, on koko maassa ja Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (VU). Saniaiskorvet on määritetty Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN) ja koko maassa vaarantuneeksi (VU) luontotyypiksi.

Pohjavesivaikutteinen, vähähumuksinen, mutta rehevä Ankkalampi on sairaalan länsipuolella. Hautausmaa-alueilla istutus- ja luonnonkasvilajisto muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden. Voimakkaimmin käsiteltyjä ovat sairaala-alueen nurmikot, istutukset ja pelto-alue.

Hämeenkylmänkukan esiintymisalueet tulee säilyttää rakentamattomana ja säästää riittävä suojavyöhyke ympärille esiintymän elinvoimaisuuden varmistamiseksi. Säästämisen arvoisia ovat myös Ahveniston hautausmaan eteläpuolelle sijoittuva rinneketo- ja niittyalue (25) ja keskussairaalan etelä-luoteispuolella olevat harjumetsän valorinnemäiset keto- ja niittylaikut (2). Näiden arvo on maakunnallinen. Paikallisesti arvokkaita ovat päiväkodin pihan ketolaikku ja hautausmaan pysäköintipaikan kivimuurin keto, hautausmaan itäpuolen supan suo (19) ja lehtokuviot päiväkodin lähellä (5) ja Rapamäentien tuntumassa (12) sekä Ankkalampi (5a).

Abstract

A survey on vegetation, flora and habitat types of the central hospital area was conducted for the ”Kantasairaala” hospital detailed plan. The study area was delimited in the South by the Street Ahvenistontie and in the West by the Street Marssitie. In the North it is reached to the nature reserve and in the East to the Street Olympiakatu including the cemetery of Ahvenisto. The area was mapped during nine visists during June, August and September. The area was divided to 33 sub-areas.

Of the nationally threatened plant species were detected endangered eastern pasque flower (*Pulsatilla patens* subsp. *patens*) and vulnerable *Galium verum*. Nearly threatened were *Trifolium aureum* and *Antennaria dioica*. Of the regionally threatened was detected *Thymus serphyllum*.

Due to sandy esker soil and human activity there is some grassland vegetation. In the northeast slope of the previous arable land is located a dry and mesic meadow, which has been managed by the City for decades. On the southwest ridge there are small dry meadow spots in the sub-areas 2a and 3a. In addition to, meadow vegetation is found in the yard of the day-care centre (6a), in the border of the western field (9) and near the end of the Street Ahvenistonkuja.

The human influence and partly herb-rich forest typical for the Häme region are shown in the forests of the area. On the southwest ridge there is middle-aged sub-xeric heath forest, and the sunny slopes (2b) can be further classified to the esker forests, which is an endangered habitat type in the South Finland. Mesic heath forest is typical on the northern slopes, herb-rich heath forest and herb-rich forest are often situated in the depressions. Most of the herb-rich forests are mesic eutrophic herb-rich forests. The critically endangered (CR) mesic eutrophic herb-rich forests are found in the northern (12) and eastern kettle hole (19), by the trail sloping to the Ahvenisto sports centre (17), in the northwestern slope of the hospital area (8) and nearby the crossroads of Street Rapamäentie (11). In these two last mentioned the value of the habitat types is reduced due to the garden plants and exotic species. Herb-rich forest can be found also elsewhere, but it is so culturally influenced that the evaluation of the level of threatenedness is not regarded reasonable. The herb-rich heath forest is nearly threatened habitat type, but in the so called “the centre of herb-rich forests of Häme it is fairly common.

The only peatland in the area is situated in the eastern kettle hole (19). The type is fern spruce mire, *Carex globularis* dominated spruce mire and pine mire. Spruce-pine mires, to which the *Carex globularis* dominated spruce-pine mires belong to, are vulnerable habitat type in the whole country and in the South Finland. Fern spruce mires are defined in the South Finland as endangered (EN) and in the whole country vulnerable (VU) habitat type.

Ground water influenced, oligo-humic, but eutrophic pond Ankkalampi is located to the West from the hospital. In the cemetery planted and natural vegetation make up a united entity. The most managed areas are the lawns of the hospital, flower and bush plantings and the arable field.

The areas of eastern pasque flower shall be maintained unbuilt and to safeguard sufficient buffer zone around the plants to ensure their vitality. Worth of protecting are also the slope dry and mesic meadow (25) in the South from the cemetery and sunny spots in the esker forest in the South to North-West of the hospital (2). Their values are provincial. Locally valuable are the meadow spots in the yard of the day-care centre and the mesic meadow by the cemetery stone wall, the mire in the eastern kettle hole (19) and the herb-rich forests near the day-care centre (5) and nearby the cross-roads of Rapamäentie (12) and Ankkalampi (5a).

Johdanto

Tämä selvitys on tehty Hämeenlinnan kaupungin Kantasairaalan alueen asemakaavatyötä varten. Tällä selvityksellä tuotetaan tietoa alueen luontoarvoista, luontotyypeistä, kasvillisuudesta ja kasvistosta. Siinä kuvataan alueen merkittävimmät luontoarvot. Lisäksi annetaan niiden osalta ohjeistusta alueen maankäytölle. Kaava-alue arvioidaan ja arvotetaan luontoarvojen perusteella. Lisäksi esitetään kuvaukset luontoarvoista suhteessa koko maakuntaan, Hämeenlinnan kaupunkiin ja kantakaupunkiin sekä tähän selvitysalueeseen.

Ahveniston alue muodostaa merkittävän kokonaisuuden Hämeenlinnan kaupungin ekologisessa ja viherverkostossa. Luontoarvot on tärkeä säästää alueella tapahtuvista muutoksista huolimatta. Ahveniston luonnonsuojelualueen ja tuntuman luontoarvoista on aiemmin laadittu teemajulkaisu vuonna 2014 (Raekunnas ym. 2014).

Raportoinnista ja maastotöistä on vastannut FT, ympäristöasiantuntija Heli Jutila.

Alueelta pois muuttanen Ahveniston päiväkodin tuntuman rakennuksia ja paisteista rinnemetsää.

Tutkimusalue ja –menetelmät

Tutkimusalue kattaa etelässä Ahvenistontien ja lännessä Marssitien rajaaman Kanta-Hämeen keskussairaalan alueen sekä Ahveniston hautausmaan sekä siitä itään Olympiakadulle asti ulottuvat alueet (kartalla rajattu violetilla värillä). Alueen kiinteistöt ovat Hämeenlinnan kaupungin (109-9-9903-1,

109-430-1-7, 109-420-14-0), Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (109-9-25-1), Hämeenlinnan seurakuntayhtymän (109-430-12-0) ja Suomen valtion omistuksessa (109-420-1-159/7).

Alue sijaitsee Hämeenlinnan keskustan länsipuolella Ahvenistonharjulla, luonnonsuojelu- ja Natura-alueiden länsi- ja eteläpuolella ulottuen pohjoisosissaan hieman luonnonsuojelualueelle. Sairaalan lähiympäristössä on liikennealueita ja rakennettuja puistoja koristekasvi-istutuksineen sekä varttunutta, rehevöitynyttä harjumetsää. Uusi kantasairaala tulee rakentumaan pääosin eteläpuoliselle peltoalueelle, jonka itäosa on hoidettua niittyä ja ketoa. Metsät vaihtelevat kuivahkoista tuoreisiin ja lehtomaisiin kankaisiin ja lehtoihin. Ne ovat ahkerassa virkistyskäytössä. Alueella on hautausmaita, linkkimasto ja helikopterikenttä sekä lampi.

Liite 1. Tutkimusalue.

Alueen kasvillisuutta, kasvistoa ja luontotyyppejä kartoitettiin 11.6., 20.6., 26.6., 16.8., 29.8., 3.9., 5.9., 6.9. ja 11.9.2018. Lisäksi hyödynnettiin ympäristöasiantuntijan aikaisempien vuosien kartoitustietoja varsinkin hämeenkylmänkukan (Jutila 2014 ja Jutila kirj.) ja Ahveniston kedon osalta. Kartoituksen yhteydessä havainnoitiin uhanalaiset lajit ja luontotyypit, metsälakikohteet ja arvioitiin pienvesiä vesilain kannalta sekä metsän ikää, rakennetta ja luonnontilaisuutta. Lisäksi havainnoitiin valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaiset, direktiivilajit, rauhoitetut, erityissuo ja Suomen kansainväliset vastuulajit. Uhanalaista ja direktiivilajeista tallennettiin paikkatiedot.

Myös muita alueelta tehtyjä tutkimuksia ja eliölajitietojärjestelmien tietoja (laji.fi, uhanalaisten lajien tietokannat, Tiira yms.), kartta-aineistoja ja ajantasa-asema- ja yleiskaavoja käytettiin. Alueen metsänhoitosuunnitelmaa ei saatu käyttöön.

Ahveniston alueen luontoarvoista on laadittu teemajulkaisu vuonna 2014 (Raekunnas ym. 2014). Ahveniston moottoriradan pistiäislajistosta on laadittu selvitys (Raekunnas 2010). Hämeenlinnan länsipuolisen harjualueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa vuosille 2006−2015 on tietoja lähinnä Ahveniston urheilukeskukseen rajautuvien kuvioiden osalta (Hämeenlinnan kaupunki, luonnonhoitotoimisto 2005).

Alue jaettiin kuvioihin, joista esitetään kuvaus. Kerätyn tiedon pohjalta koostettiin kartat uhanalaisista ja silmälläpidettävistä luontotyypeistä. Myös uhanalaisten ja silmälläpidettävien kasvilajien esiintymät esitetään tuloskartoilla.

Lehtomaista ja kulttuurivaikutteista metsää sairaalan eteläpuolella kuviolla 1.

Tulokset

Kasvillisuuskuviot

Alue jaettiin 33 osa-alueeseen, jotka pyrittiin piirtämään noudattaen kasvillisuuden luontaisia rajoja. Liitekartassa 1 on esitetty alueen kasvillisuuskuviot.

0. Kanta-Hämeen keskussairaalan rakennusten tuntuman koristekasvillisuus

Alueen koristekasvilajistoa selvitettiin kohtalaisesti, mutta tässä kuvataan vain pintapuolisesti, sillä istutuskasvillisuudella ei ole luonnonsuojeluarvoa. Yleisimpiin istutuslajeihin kuuluivat kurtturuusu ja verivaahtera. Mainittakoon myös piha- ja puistosyreeni, syreenihortensia, sinikuusama, idänvirpiangervo, mustamarja-aronia. Alueella oli myös kohtalaisesti ruohovartisia istutuskasveja, joista osa oli yksivuotisia. Mainittakoon kalla, samettiruusu ja krysanteemi. Lisää koristekasvilajistoa löytyy liitteen taulukosta.

Sairaala-alueen yleisimpiin istutuskasveihin kuuluu kurtturuusu (*Rosa rugosa*, vas.). Ensiavun puolen uudempaa istutuslajistoa ovat mustialanhortensia (*Hydrangea paniculata* 'Mustila') ja köynnöshortensia (*Hydrangea anomala* subsp. *petiolaris*; oikealla).

1. Metsä sairaalan eteläpuolella

Sairaalan eteläpuolinen alue on etelään antavaa rinnemetsää. Lehtomainen kangas muuttuu alaosassa yläosaa rehevämmäksi. Kenttäkerroksen valtalajeja ovat mm. mäkilehtoluste ja metsäapila. Alueella on paljon puuvartisia istutuskasvikarkulaisia, kuten sembramänty, euroopan- ja leveälehtilehmus, sinikuusamaa ja isotuomipihlajaa. Kenttäkerros on varsin ruohoinen ja heinäinen. Esimerkkinä lajistosta mainittakoon ruusuruoho ja mäntykukka.

2a. Etelään antava paisterinneketo

Pellon pohjoispuolella kävelypolun varrella on useammassa paikassa ketolaikkuja. Merkittävin ketolaikku kävelypolun metsän puolella on pellon luoteiskulmassa. Tämän rinnekedon valtalajeja ovat huopakeltano, keltamaite, sianpuolukka ja lampaannata. Huomionarvoisena siinä kasvoi **silmälläpidettävää kissankäpälää**, jota tavattiin 0,5 m x 2 m alalla. Muuta maininnan arvoista lajistoa ovat ketokaunokki, kissankello, ruusuruoho, saksanhanhikki, peurankello ja ahojäkkärä sekä metsänätkelmä. Alueen säilyminen paisteisena on olennaista ketokasvillisuuden kannalta. Keto vaihtuu rinteen kuivahkoksi kankaaksi (VT). Kävelypolun eteläpuolella on kurtturuusua, joka tulisi torjua välittömästi,

jottei se levittäydy arvokkaalle kedolle. Ketolaikkujen välillä on syreenin, isotuomipihlajan ja vuorijalavan taimia, jotka nekin olisi paras poistaa. Kävelypolun varressa on positiivisena elementtinä melko vanhoja mäntyjä.

Paisterinneketoa kuviolla 2a. Silmälläpidettävä kissankäpälä (*Antennaria dioica*) oikealla.

2b. Mäen kuivahko ja tuore kangas

Osin puolukkatyypin kuivaa kangasta ja osin heinäistä tuoretta kangasta oleva rinteen metsä, jonka valtalajeja ovat metsäkastikka, mustikka ja puolukka. Mainittakoon kuviolta metsälehmus, nuokkuhelmikkä ja kalliokielo.

Harjun valorinteen kuivahkoa kangasta kuviolla 2.

Alueella on **erittäin uhanalaisen hämeenkylmänkukan** esiintymä. Eteläisimmässä kasvustossa oli kolme kylmänkukka, jotka jäivät kukkimattomaksi vuonna 2018. Pohjoisimmassa, tenniskentän yläpuolelle sijoittuvassa kasvustossa oli kaksi kylmänkukka, jotka jäivät vuonna 2018 kukkimatta. Toinen näistä yksilöistä oli melko kookas, ja voitaisiin jopa tulkita kahdeksi yksilöksi. Läntisin kylmänkukka kasvoi tenniskentän länsi- ja alapuolella, vanhan paalun luona. Yhdessä aiemmin tiedossa olleessa kylmänkukkakasvustossa ei havaittu kylmänkukkaa kesällä 2018. Kaikki neljä kartassa osoitettua kasvupaikkaa tulee huomioida alueen metsänhoidossa eikä alueelle luonnollisestikaan tule sijoittaa rakentamista missään muodossa.

Eteläisimmästä kylmänkukasta hieman lounaaseen on tutkimuksessa löytynyt laajin **kissankäpälän** esiintymä (2,5 m x 3 m alalla).

3a. Lounainen keto ja niitty
Lounaaseen ja länteen antavien ketolaikkujen kasvisto on monimuotoinen. Avoimemmassa kohdassa kasvaa useiden neliömetrien alalla jänönapilaa. Näiltä kohdin löytyy myös nuokkukohokkia, harmiota, mäkitervakkoa, nuokku- ja nurmikohokkia, keltanokitkeröä, kenttätyräkkiä ja ruusuruohoa. Kävelytietä hieman lännemmäs mentäessä tulee n. 30 m^2:n kasvusto **kangasajuruohoa**, joka on **alueellisesti uhanalainen** laji. Tämän kasvuston luona on myös yksittäinen verso ketokäenminttua. Rajatulla alueella on tien suuntaan korkeampaa niittyä ja puita. Aluetta kannattaisi hoitaa ketolajisto huomioiden. Ensimmäiseksi kannattaisi kaulata haavat ja poistaa ne sekä lisätä sitä kautta paisteisuutta. Kurtturuusuakin tavataan kävelytien varrella. Sekin tulisi poistaa. Kohteella käydessä oli aurinkoinen sää ja lanttuperhosia ja pistiäisiä lenteli alueella.

Lounaista ketoa ja niittyä, jänönapilaa (Trifolium arvense) ja keltanokitkeröä (Picris hieracioides).

3b. Lounaisen eteläosan lehtomainen kangas
Marssitiehen rajoittuva käenkaali-oravanmarjatyypin (OMT) lehtomainen kangas on kulttuurivaikutteista metsää, jossa on paljon isotuomipihlajaa ja muiden lehtipuiden taimia. Ylispuustona ovat männyt. Kenttäkerroksen valtalajit ovat ahomansikka, sinivuokko ja vadelma. Paikoin mäen alaosa on sananjalkavaltainen.

4. Kuusivaltaisen luoteisrinteen tuore ja lehtomainen kangas
Luoteisrinteen mustikkatyypin kankaalla on sekapuuna mäntyä. Kuusivaltainen puusto on varttunutta. Lehtipuiden taimien määrä lisääntyy alarinteeseen ja sananjalka runsastuu kenttäkerroksessa. Tämän kuvion pohjoisosassa on merkintä vuodelta 1985 olevasta hämeenkylmänkukasta, mutta laji on todettu hävinneeksi vuonna 2003. Kyseinen paikka ei ole kylmänkukalle enää sopiva.

Tuoretta kangasmetsää kuviolla 4.

5a. Ankkalampi

Ankkalampi ja rannat kuuluvat tähän kuvioon. Ankkalampi on harjualueen ilmeisesti pohjavesivaikutteinen lampi, jonka vesi on vähähumuksista. Ankkalampi sijaitsee Ahveniston vedenhankinnan kannalta tärkeällä pohjavesialueella (1), mutta sen muodostumisalueen ulkopuolella. Lampi on varsin rehevä.

Ankkalampi on vähähumuksinen ja rehevä: uistinvita ja järviruoko ovat valtalajeja.

Kävelypolku kiertää lammen ympäri ja sen luona on leikattua nurmikkoa. Rantapuustossa on mm. salavaa, hopeasalavaa, haapaa, harmaaleppää ja halavaa sekä jalokuusta. Rantakasvistoa edustavat mm. kurjenjalka, korpikaisla, kurjenmiekka, terttualpi, rantaminttu, pullo- ja juurtosara. Pohjavesivaikutteisen lammen ilmaversoiskasveihin kuuluvat järviruoko, järvikorte ja leveäosmankäämi. Vesialasta suurin osa on kellulehtisen uistinvidan peittämään loppukesästä. Joukkoon mahtuu sentään yksittäinen vesitatar, joka esiintyy rannalla myös maamuotona, ja rantapalpakkoa. Elokuun lopun aurinkoisena päivänä veden päällä lenteli ukonkorentoja. Uposkasveista merkittiin purovita.

5b. Ankkalammen itäpuolen lehto

Ankkalammen itäpuolella on rinteen juuren tuoretta runsasravinteista lehtoa, jossa esiintyy muutama pähkinäpensaskin. Kyseessä on todennäköisesti ylärinteen suunnasta, sairaalan istutuksista levinneiden pähkinöiden jälkeläisiä. Lehdon arvoa vähentävät alueelle levittäytyneet istutuskasvit, kuten pensaskanukka, siperianhernepensas ja töyhtöangervo sekä runsaana esiintyvä vadelma. Huomionarvoiseen lajistoon kuluvat mm. kevätlinnunherne, keltanokitkerö, näsiä ja taikinamarja.

6. Päiväkodin pihapiiri ja pysäköintialueet

Ahveniston päiväkodin ja muiden rinteen juuren rakennusten lähellä metsä on kulunutta. Kilpikaarnaisten mäntyjen juurella on niittymäinen kenttäkerros ja paikoin heinä- ja pienruohoketoa. Alueelta on kirjattu myös koristekasveja ja ruderaatteja. Alueella kasvaa keltamataran ja paimenmataran risteymää, piennarmataraa ja tulkintani mukaan myös **vaarantunutta keltamataraa**. Huomionarvoisiin lajeihin kuuluu mäkitervakko, peuran- ja kissankello, nurmikaunokki, pukinparta, keltamaite ja kevätlinnunherne. Mäkitervakkoa tavattiin sekä puna- että valkokukkaisena muotona.

Mäkitervakkoa ja ahokeltanoa päiväkodin ketolaikulla. Oikealla mäkitervakon valkokukkainen muoto päiväkodin luona.

7a. Keskussairaalan luoteis- ja pohjoispuolen pysäköintipaikat

Luoteispuolen pysäköintipaikka oli sorapintainen ja siellä säilytettiin rakennusmateriaaleja. Kasvillisuus oli ruderaattien luonnehtimaa. Lajiston erikoisuutena tavattiin mm. ukon- ja tummatulikukka sekä vieraslaji, punakarhunköynnös. Myös komealupiini ja kandankoiransilmä ovat levinneet alueelle. Ensiapuvastaanoton pysäköintialue on pääosin asfaltoitu ja alueella on koristeistutuksia kuten helmipihlajaa. Alue ulottuu luonnonsuojelualueen rajalle pohjoisessa.

Helmipihlaja (Sorbus frutescens) ensiapupuolen asfaltoidulla pysäköintialueella. Oikeassa kuvassa alemmalla tasolla oleva hiekkakenttäpysäköintialue, jossa on monipuolinen ruderaattilajisto.

7b. Pysäköintialueiden välinen sekapuustoinen tuore kangas

Sairaalan pohjoispuolisten pysäköintialueiden välinen sekapuustoinen tuore kangas on mänty-ylispuinen, mutta kuusivaltainen, n. 25 m korkea mustikkatyypin kangas, jossa paikoin on ripaus lehtomaisuutta esim. sinivuokkoa, kevätlinnunhernettä ja tammea ja rinteen paahdelaikuissa lampaannataa, kanervaa ja häränsilmää. Huomionarvoisena lajina kasvaa **silmälläpidettävä kissankäpälä** n. 1 m^2:n alalla. Tien reunan pengerryksessä vallitsivat viuhkokeltano ja hopeahanhikki ja mainittakoon myös ukontulikukka ja ruotsinpitkäpalko.

Tuoreen kankaan metsä pysäköintialueiden välissä (7b).

8. Keskussairaalan luoteispuolen lehtorinne
Keskussairaalan luoteispuolen rinne on pääosin varttunutta sekapuustoista tuoretta runsasravinteista lehtoa. Yläosassa rinnettä on kuitenkin lehtomaiseksi kankaaksi katsottavaa metsätyyppiä. Ylispuuna on yli 100-vuotias mänty (25 m korkea). Puuston keskikerroksessa on kuusta, hieskoivua, tammea, pihlajaa ja raitaa. Pellon reunassa kasvaa varttuneita haapoja. Metsän pensaskerros on varsin tiheä, ja paikoin on tuomitiheikköä, lehtokuusamaa, terttuseljaa, taikinamarjaa, punaherukkaa, kiiltopajua sekä pensaskanukkaa. Pellon reunan tuntumassa oli kiviröykkiö harmaalepikossa. Alueella esiintyy pähkinäpensasta, mutta se on mahdollisesti istutettu. Kenttäkerroksen lajistossa vallitsevat vuohenputki, käenkaali, oravanmarja ja sinivuokko. Mainittakoon myös sudenmarja, metsäkurjenpolvi, kalliokielo, sormisara ja ahomansikka.

9. Länsiosan pelto
Länsiosan pelto on heinävaltainen, mutta kaakkoisreunus on paisteinen ja siinä ketolajistoa, kuten **silmälläpidettävää kelta-apilaa** ja huomionarvoista mäkitervakkoa.

Kelta-apila kuvion 9 reunassa (vas.) ja ketomasmalo kuviolla 25a (oik.).

10a. Luoteinen tuore ja lehtomainen kangas
Luoteispuolen pysäköintipaikalta länteen kuljettaessa on harjanteen päälle ja rinteeseen sijoittuvaa lehtomaista ja tuoretta kangasta. Alueen ylispuustona on laajalti mänty, mutta sekametsä on kuusivaltainen, ja mäen päällä on nuorempaa, varttunutta kuusen kasvatusmetsää. Pohjoisosa kuviosta kuuluu luonnonsuojelualueeseen. Kuviolla sijaitsee siirtolohkare ja sen läpi kulkee maastojuoksureitti. Kuvion lajistoon kuuluvat mm. sinivuokko, kevätlinnunherne, keltamaite, piennarmatara (ehkä keltamatara) ja purtojuuri. Ketokasvit kasvavat tien vierustan paisteisessa rinteessä.

10b. Lehtolaikku
Polun varressa on lehtipuiden luonnehtima tuore, runsasravinteinen lehtolaikku, jonka pensaskerrosta vallitsee lehtokuusama. Mainittakoon pensaista myös näsiä. Paikon alikasvoksessa on tiheää kuusikkoa. Kenttäkerroksen lajiston tyyppilajeja ovat mustakonnanmarja, sananjalka, soreahiirenporras, kalliokielo ja ahomansikka. Alueella on yksittäinen maapuu.

Siirtolohkare kuviolla10 ja portaat kuviolla 6a.

11. Rapamäentien risteyksen lehto

Rinteen alaosan lehdossa on ylispuumäntyjen alla tiheä alikasvos, joka on paikoin jopa niin tiheä, että kenttäkerros on kehittymätön ja maassa on lähinnä kariketta. Laajalti pensaskerroksessa esiintyy runsaana tuomen, pihlajan, vaahteran taimia sekä lehtokuusamaa ja taikinamarjaa. Vieraslaji pensakanukka on paikoin häiritsevän runsas. Muutamia puita on kaatunut jääden maapuuksi. Ylempänä rinteellä on kuvio lihavia, ikääntyneitä kuusia.

Kenttäkerroksen lajisto on monipuolinen, ja runsaimpia ovat käenkaali, kielo ja lillukka. Edustavimpaan lehtolajistoon kuuluvat mustakonnanmarja, näsiä ja valkovuokko. Osa kuviosta kuuluu luonnonsuojelualueeseen. Etelään antavassa tien varressa kasvaa keltamaitetta, kissankelloa ja päivänkakkaraa. Pohjakerroksen lajistoon kuuluu mm. koukkusuikerosammal ja metsäliekosammal.

12. Supan tuore runsasravinteinen lehto

Pääosin luonnonsuojelualueelle sijoittuva kuvio koostuu rinteen ja supan tuoreesta runsasravinteisesta sinivuokko-käenkaalityypin (HeOT) lehdosta. Lehtolajistoon kuuluvat mm. soreahiirenporras, mustakonnanmarja, valko- ja sinivuokko, lehtokorte, iso- ja pikkutalvikki ja kaiheorvokki. Vaikka supan pohja on osin hiirenporrasvaltainen ja siellä kasvaa mm. korpi-imarretta ja suo-orvokkia, katsottiin, että kosteasta lehdosta ei kuitenkaan ole kyse. Ehkä supassa on kuitenkin nähtävissä aavistus pohjavesivaikutusta. Pohjakerroksen lajistoon luettiin mm. ruusukesammal, isokastesammal, myyränsammal, metsälehväsammal, metsäliekosammal ja runsaana rinteillä esiintyvä sulkasammal. Rinteille noustaessa metsäkastikka on paikoin valtalaji, mutta monien lehtolajien esiintyminen kuitenkin johti alarinteidenkin lukemisen mukaan lehtoon.

Pensaskerroksessa kasvavat pihlaja, tuomi, tammi, lehtokuusama, näsiä, koiranheisi, taikinamarja, punaherukka ja vadelma. Kuvion ylispuusto on harvakseltaan kasvavaa n. 40 m korkuista kuusta ja joukossa on myös joitain suuria mäntyjä. Valtapuusto on lehtipuuvaltainen ja siinä vallitsevat raita, vaahtera, rauduskoivu ja harmaaleppä. Mukana on yksittäinen reilun kymmenen metrin korkuinen

tammikin. Alueella on muutamia kuolleita pysty- ja maapuita, ja jokusen lahoaminen on edennyt sammaloituneelle asteelle. Puuston erirakenteisuus ja lahopuun esiintyminen lisäävät lehdon arvoa sen lajistollisen monimuotoisuuden ohella. Rinteellä havaittiin mahdollisesti mäyrän rikkoma maa-ampiaisen pesäkennosto.

Pohjoisen supan lehtoa kuviolla 12.

13. Rinteen tuore kangas
Noin 30 metrin korkuinen ylispuukuusikko luonnehtii rinteen tuoretta, mustikkatyypin kangasta, jossa on puolilehtoisuutta. Pensaskerros on kehittynyt. Sinivuokko, käenkaali ja taikinamarja kertovat lehtomaisuudesta. Yövilkka taas on tyypillinen vanhan, häiriintymättömän metsän kasvi. Kuvio on kokonaan luonnonsuojelualuetta.

14. Linkkimaston aitauksen tuore ja lehtomainen kangas ja niittykuvio
Linkkimaston aitauksessa on tuoretta ja lehtomaista kangasta. Osalla aluetta kasvaa n. 25 m mänty-ylispuustoa, jonka alikasvoksena on kuusta. Paikoin on kuusiylispuustoa, jonka korkeus on n. 25-30 m. Kielo runsas sekä aitauksen sisäpuolella että heti sen tuntumassa ulkopuolella. Pohjoispuolen suppaan laskevan rinteen puusto on kuusivaltainen. Koilliseen kurkottavalla suppien välisellä kannaksella hieman enemmän mäntyjä kuin kuusia ylispuuna. Lehtokasveista tavataan mm. mustakonnanmarja, kivikkoalvejuuri ja taikinamarja. Aitauksen niittymäisessä osassa runsaita ovat mm. puna- ja metsäapila, päivänkakkara ja metsäkurjenpolvi.

Kuvio on kokonaan luonnonsuojelualuetta. Linkkimaston alueelle voisi istuttaa kylmänkukkaa! Linkkimaston aitauksessa niittymäinen osakin on hyvä säilyttää.

15. Hoidettu nurmi ja keto
Helikopterikentän luona on matalaksi leikattu nurmi. Etelään päin tultaessa on pieni kohoumia, joiden päällä on ketolajistoa. Alueella kasvavat mm. jänönapila, kissankello, karvaskallioinen, ahojäkkärä, viuhkokeltano, viherjäsenruoho, kevättaskuruoho, hopeahanhikki ja kannusruoho.

Helikopterikenttä kuviolla 15. Oikealla kuvion 17 metsää ulkoilupolun varressa.

16. Itään laskeva kuivahkon kankaan sekametsärinne
Itään laskevalla mustikkatyypin sekametsärinteellä kasvaa n. 30 m mäntyä ylispuustona. Kuviolla on jonkin verran pysty- ja maalahopuuta. Rinteen yläosassa on myös puolukkatyypin kuivahkoa kangasta, jonka valtalajistoon kuuluvat puolukka, mustikka ja sananjalka.

Aivan sairaalarakennuksen itäkulmauksen lähellä, asfaltilta vain muutaman metrin päässä, katajan tyvellä kasvaa **erittäin uhanalainen hämeenkylmänkukka**. Sen seuralaislajistoon kuluu mm. kanervisara. Katajan juurella kasvava kylmänkukkayksilö on n. 1,5 m päässä asfaltista ja 4 m päässä itse tiestä. Toinen vuonna 2018 kukkinut kylmänkukka (jossa ollut yksi kukka) on n. 3 m päässä tästä koilliseen. Itään ohi pieneläinhautausmaan kulkeva kävelypolku kulkee aivan vierestä. On tärkeää, että kaikissa alueella toteutettavissa toimissa huomioidaan kylmänkukan esiintyminen.

Kuviolla esiintyvät myös maininnanarvoiset harjulajit tunturikurjenherne ja häränsilmä sekä kissankello. Toisaalta rehevämpää vaikutelmaa luovat kevätlinnunherne, kalliokielo ja metsäruusu.

17. Ulkoilupolun laakson lehto
Ahveniston urheilukeskuksen suuntaan pohjoiseen laskevan ulkoilupolun varren metsä on korkeiden kuusten luonnehtimaa lehtomaista kangasta ja tuoretta lehtoa. Pensaskerroksessa kasvavat mm. lehtokuusama, taikinamarja, metsäruusu, koiranheisi ja vaahtera. Kenttäkerroksen valtalajistoon kuuluvat käenkaali, metsäkastikka, kevätlinnunherne, mustakonnanmarja, ahomansikka ja mustikka. Lehtolajistoon kuuluvat myös isoalvejuuri, soreahiirenporras, lehtokorte, sinivuokko, oravanmarja ja kielo.

18. Kiipeilypuiston rinne

Kiipeilypuiston rinne on lehtomaista kangasta, jonka valtapuuna on varttunut mänty. Rinteen yläosassa männyt ovat n. 120-vuotiaita ja 25 m - 30 m korkeita, mutta alempana nuorempia ja matalampia. Puustossa on jonkin verran lehtipuusekoitusta kuten yksittäinen metsälehmus, korpipaatsamaa, visakoivua ja tammea. Kuvion lajistoon kuuluvat mm. valko- ja sinivuokko, kevätlinnunherne, sudenmarja ja nuokkuhelmikkä.

Kenttäkerroksen kasvillisuutta kuviolla 18 ja oikealla hautausmaalta kuviolla laskeva polku.

19. Supan suo ja reunojen saniaislehto

Supan pohjalla on saniaislehtoa ja pallosaran luonnehtimaa korpea ja osin rämettä, joissa näkyy pohjavesivaikutus. Lehdossa ja rämeessä pensaskerros on paikoin runsas. Osa alueesta on korpikarhunsammalvaltaista. Maapuita arviolta n. 2 m^3/ha. Alueella on vähän jätettä mm. metallisoikko ja auton renkaita. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluivat korvessa metsäalvejuuri, soreahiirenporras, metsäimarre, käenkaali ja valkovuokko sekä muualla juolukka, karpalo, suomuurain, tupasvilla, pallosara ja raate.

Supan suo vasemmalla ja aukio kuviolla 20.

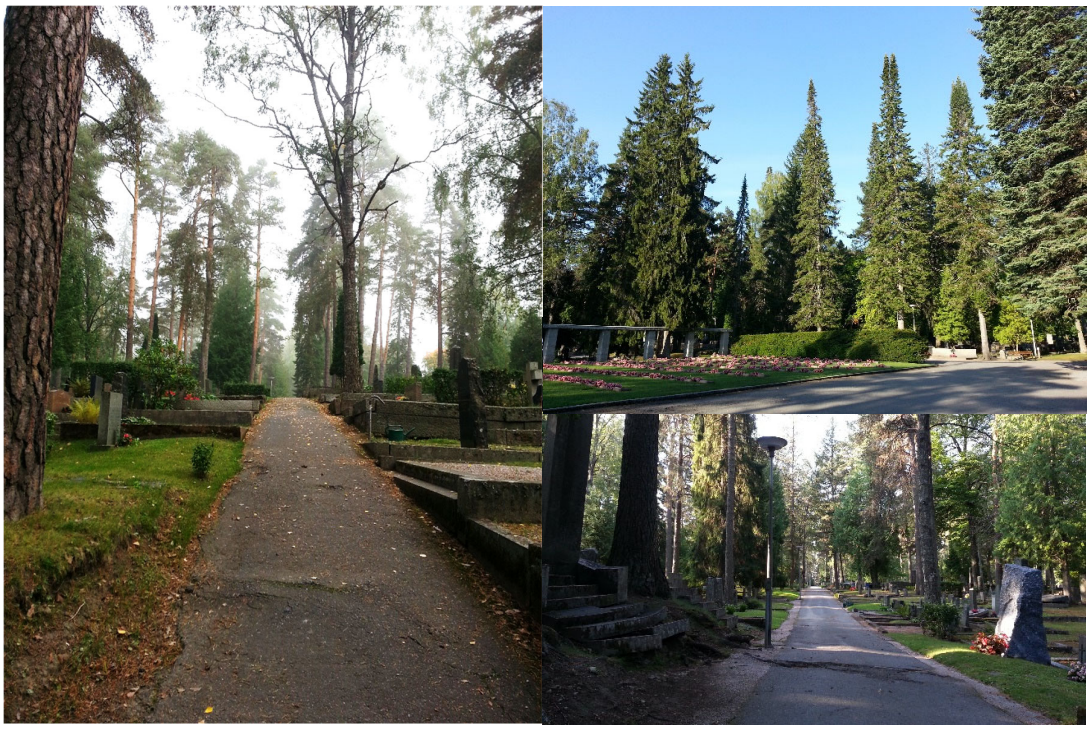
20. Ahvenistontien pohjoispuolinen mäki

Ahvenistontien pohjoispuolinen mäki on pääosiltaan mänty-ylipuustoista (n. 30 m korkeaa) lehtomaista kangasta ja ylimmissä osissa tuoretta kangasta. Noin 30-vuotias hieskoivu esiintyy harvakseltaan. Olympiakadun länsipuolen rinteeseen on heitetty jätettä kohtalaisesti. Tässä varjoisassa rinteessä on ikääntyneitä mäntyjä, kuusia ja tuomia. Läheisellä länsipuolisella kentällä kasvaa tuoreen

niityn ja nurmen lajistoa. Mäen itä- ja länsipuolinen sola ovat lehtomaisia, varjostettuja ja paikoin tiheäpuustoisia ja pensastoisia. Hautausmaan itäpuolella on maankaatoa rinteeseen ja puutarhajäte-alue, jossa on paljon vieraslajeja kuten jätti- ja rikkapalsamia, isokiertoa ja idänvirpiangervoa.

21. Ahvenistonkujan keto
Ahvenistonharjun päälle, Ahvenistonkujan tuntumaan sijoittuva, etelään antava, talojen luona oleva rinne on paahteista kuivaa kangasta, jossa vallalla ovat metsälauha, lampaannata, kielo, puolukka. Mäeltä löytyy kissankäpälää ja sianpuolukkaa.

22. Ahveniston hautausmaa
Ahveniston hautausmaata luonnehtivat korkeat siperianpihdat. Vaahtera, raudus- ja hieskoivu, puistolehmus, euroopanlehtikuusi ja männyt kuuluvat myös puuvartislajistoon. Pensaslajeista mainittakoon marjakuusi, idänvirpiangervo, kiiltotuhkapensas, japaninhappomarjapensas, pihajasmike, rautatienomenapuu, pihasyreeni, alppiruusu ja pihlaja. Tavallisia istutusruohovartisia olivat loppukesällä verenpisarat, begoniat, kuuliljat, vuorenkilvet, kuunliljat, samettiruusut ja krysanteemit. Mainittakoon myös kesäpikkusydän, mehiparta, kevätkaihonkukka, sammalleimukukka, jalokello, huovinkukka ja hopeavillakko. Hautaistutuksissa käytetty ruohovartisia luonnonkasvilajeja ovat mm. soreahiirenporras, kivikkoalvejuuri ja kotkansiipi sekä sinivuokko. Alueella on paljon todella vanhoja hautoja, joissa on ainaishoito. Vanhojen hautojen kasvisto on mielenkiintoista ja hautoja hoidetaan pieetillä ja alueen luontainen kasvisto huomioiden. Monin paikoin vanhojen hautojen kasvillisuus on pienruohoniittyä. Mainittakoon myös kaunokainen, kissankello ja orvontädyke. Hautausmaa on kulttuurihistoriallisesti arvokas viherympäristö.

Näkymiä Ahveniston hautausmaalta.

23a. Ahveniston hautausmaan kiviaidan eteläpuolinen tuore pienruohoniitty
Ahveniston hautausmaata rajaa pysäköintialueen suuntaan hieno kiviaita. Kiviaidan pysäköintipaikan puolella on kapea kaistale nurmikkona leikattavaa tuoretta pienruohoniittyä, jonka valtalajistoon kuuluvat nurmirölli, lampaannata, ahomansikka, siankärsämö, niittyhumala ja ahosuolaheinä. Huo-

mionarvoisia lajeja ovat ketotyräruoho, karvaskallioinen, keltamaite, punasänkiö ja keto-orvokki. Ketotyräruohoa kasvaa noin kymmenessä 5-10 cm halkaisijaltaan olevassa laikussa, joista pääosa on asfaltin puolella.

Ketotyräruoho (Herniaria glabra) hautausmaan pysäköintialueen ja kiviaidan luona.

23b. Hautausmaan eteläpuolinen metsä ja polun varsi
Ahveniston hautausmaan ja pellon väliin jäävä metsäkaistale ja polun varsi. Tähän kuvioon on liitetty myös lähistön asunnot pihoineen, joita ei ole tutkittu. Metsäkaistaleen kärrytien varressa kasvaa niittylajistoa, joista mainittakoon kevättaskuruoho, kalliokielo, kannusruoho ja idänkattara. Lehtomaisuudesta kertoo istutusperäinen puistolemmikki. Puuvartislajistossa esiintyvät mm. isotuomipihlaja, vuorijalava, puistolehmus ja syreeni sekä kaksi kookasta douglaskuusta alueen länsiosassa.

24. Hautausmaan jyrkkä itärinne
Hautausmaan itäpuolinen jyrkkä rinne on varsin varjoisa. Yli satavuotiaan ylispuuston muodostaa mänty, mutta kokonaisuutena rinne on lehtipuiden ja pensaiden luonnehtima. Rinteeseen on kaadettu paikoin puutarhajätettä.

25a. Keto
Peltoaukean kaakkoisosan rinteen yläosaan sijoittuu pienruohojen luonnehtima keto, joka on syntynyt aiemmin peltona käytetylle alueelle. Kedon valtalajistoon kuuluvat nurmirölli, lampaan- ja punanata, ahomansikka, huopakeltano, hopeahanhikki ja ahosuolaheinä. Huomionarvoista lajistoa ovat **rauhoitettu ketomasmalo, vaarantunut keltamatara, silmälläpidettävä kelta-apila**, pölkkyruoho, idänukonpalko, harakankello, piennarmatara, ahojäkkärä, ruusuruoho, keltamaite, mäkitervakko, nuokkukohokki, viherjäsenruoho, kevättaskuruoho ja jänönapila. Harmiksi niityn reunaan on tunkeutunut vieraslajin, kurtturuusun pieni kasvusto, joka tulisi pikimiten hävittää.

Ketolajistoa suosii alueen vettä läpäisevä hiekkainen maalaji, jonka vuosi kohde on varsin kuiva kasvuympäristö. Rinne on suuren osan päivästä auringon paisteessa. Lajiston säilymisen kannalta sekä paisteisuus että kuivuus ovat edellytyksiä. Ketoa ei saa varjostaa rakennuksilla tai rakenteilla. Niiden lähin etäisyys tulee laskea huhti-syyskuun välisen auringon kulun mukaisesti ja niin, ettei varjostus lisäännyt 10 % enempää.

Ahveniston keto. Oikealla ruusuruohoa (Knautia arvensis) ja paimenmataraa (Galium album).

25b. Niitty
Keto vaihtuu korkeakasvuisemmaksi, osin tuoreeksi pienruoho- ja pääosin heinäniityksi rajatta. Molempia alueita on hoidettu niittämällä ja tätä on tarkoitus jatkaa. Huomionarvoiseen lajistoon kuuluvat **kelta-apila**, pukinparta ja päivänkakkara.

26. Eteläinen pelto
Eteläinen pelto on heinävaltainen alue, johon kantasairaalan uusi rakentaminen on pääosin tarkoitus sijoittaa. Pellolla kasvaa heiniä, timotei valtalajinaan. Myös nurminata ja reunoilla pujo ovat yleisiä. Sairaalaan vievään tien varteen on istutettu mm. tyrniä ja kevyenliikenteen väylän varrelle puistolehmuksia. Peltoalueella on maisemallista merkitystä avoimena tilana. Korkea rakentaminen alueelle aiheuttaa pellon reunojen kasvillisuuteen varjostusta, jota ei aiemmin ole ollut.

27. Ortodoksisen kirkon ja hautausmaan lähistö
Tämän varsin kulttuurivaikutteisen kuvion muodostavat nurmi ja istutuspuusto kappelin tuntumassa ja lehtomainen kangas siitä etääntyen. Vuohenputki, metsäkastikka ja sananjalka kuuluvat alueen luonnonvariseen lajistoon. Puistolehmuksia on istutettu kirkon ympärille. Kuvion eteläreunalla tien lähellä on muutamia suuria douglaskuusia. Tältä kuviolta on tieto hämeenkylmänkukasta vuodelta 1991. Olen etsiskellyt lajia paikalta tässä tutkimuksessa ja aiemmin, mutta sitä ei ole löytynyt. Rinteessä voisi vielä ehkä olla sopivaa kasvupaikkaa lajille, vaikka kyllä alue lienee rehevöitynyt.

Lajiston uhanalaisuus

Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit

Alueella havaittiin vuoden 2010 arvioinnin mukaisista **uhanalaisista** kasvilajeista seuraavat: ***Hämeenkylmänkukka***, joka on erittäin uhanlainen (EN) ja erityisesti suojeltava sekä direktiivilaji.

Hämeenkylmänkukalla on alueella kaksi esiintymäaluetta, joista toisessa on kaksi ja toisessa neljä kasvustoa. Kylmänkukkia havaittiin viidessä kasvustossa kesällä 2018. Eteläisessä esiintymässä kasvoi kuusi kylmänkukkaa jakautuneena seuraavasti kasvustoihin: Eteläisimmässä kasvustossa oli kolme kylmänkukka, jotka jäivät kukkimattomaksi vuonna 2018. Pohjoisimmassa, tenniskentän yläpuolelle sijoittuvassa kasvustossa oli kaksi kylmänkukka, jotka jäivät vuonna 2018 kukkimatta. Toinen näistä yksilöistä oli melko kookas. Läntisin kylmänkukka kasvoi tenniskentän länsi- ja alapuolella, vanhan paalun luona. Yhdessä aiemmin tiedossa olleessa kylmänkukkakasvustossa ei havaittu kylmänkukkaa kesällä 2018. Pohjoisessa kylmänkukkaesiintymässä oli kaksi yksilöä, joista toinen kukki vuonna 2018.

Kaikki kylmänkukan kasvupaikat tulee huomioida alueen rakentamisessa ja metsänhoidossa. Alueelle luonnollisestikaan tule sijoittaa rakentamista missään muodossa. Sairaalan itäpuoliset kylmänkukat pitäisi suojata niin, että vahingossa sitä ei tuhota esim. tiejärjestelyissä, mutta ei toisaalta poimitakaan. Eteläisen esiintymän osalta olennaista on riittävän valoisuuden säilyttämisestä kasvupaikalla, muiden kasvien kilpailun rajoittamisesta sekä sammaloitumisen estämisestä. Tässä eteläisessä esiintymässä kylmänkukan kasvustoa tulisi vahvistaa siirtoistutuksilla. Tähän liittyen on tilattu erillinen suunnitelma.

Hämeenkylmänkukkaa tavataan Ahvenistonharjulla useammassa paikassa ja yksilöitä on ollut perinteisesti reilut 50. Yksilöiden määrä lisääntyi Paahde-Life –hankkeen istutuksen seurauksena. Kylmänkukkaa tavataan Suomessa lähinnä Kanta-Hämeessä.

Hämeenkylmänkukka (Pulsatilla patens subsp. patens) vasemmalla ja keltamatara (Galium verum) oikealla.

Keltamatara, joka on **vaarantunut** (VU)

Keltamataraan tunnistaminen on haasteellista tilanteissa, joissa alueella kasvaa myös piennarmataraa eli paimenmataran ja keltamataran risteymää. Keltamataraa kasvoi pellon yläosan kedolla (25a). Myös päiväkodin pihalla on merkitty lajiksi keltamatara.

Silmälläpidettäviä (NT) lajeja alueella olivat:

Kissankäpälä

Kissankäpälä tavattiin viidestä paikasta selvitysalueella: pellon luoteispuolen ketorinteestä (2a), kuivahkolta kankaalta, hämeenkylmänkukan eteläisimmän esiintymän luota (2b: kaksi paikkaa), pysäköintialueiden välisestä metsästä (7b) ja Ahvenistonkujan kedolta (21). Kolme kasvustoa oli varsin pieniä eli alle 1 m^2 kokoisia, mutta kuivalla kankaalla kylmänkukan luona kasvoi kissankäpälää 2,5 m x 3 m alalla. Jutila ilmoitti kissankäpälän tästä paikasta myös vuonna 2014.

Kissankäpälää on tavattu neljässä muussa paikassa Ahvenistonharjulla (Jutila 2014).

Kissankäpälä (Antennaria dioica) vasemmalla ja kelta-apila (Trifolium aureum) oikealla.

Kelta-apila

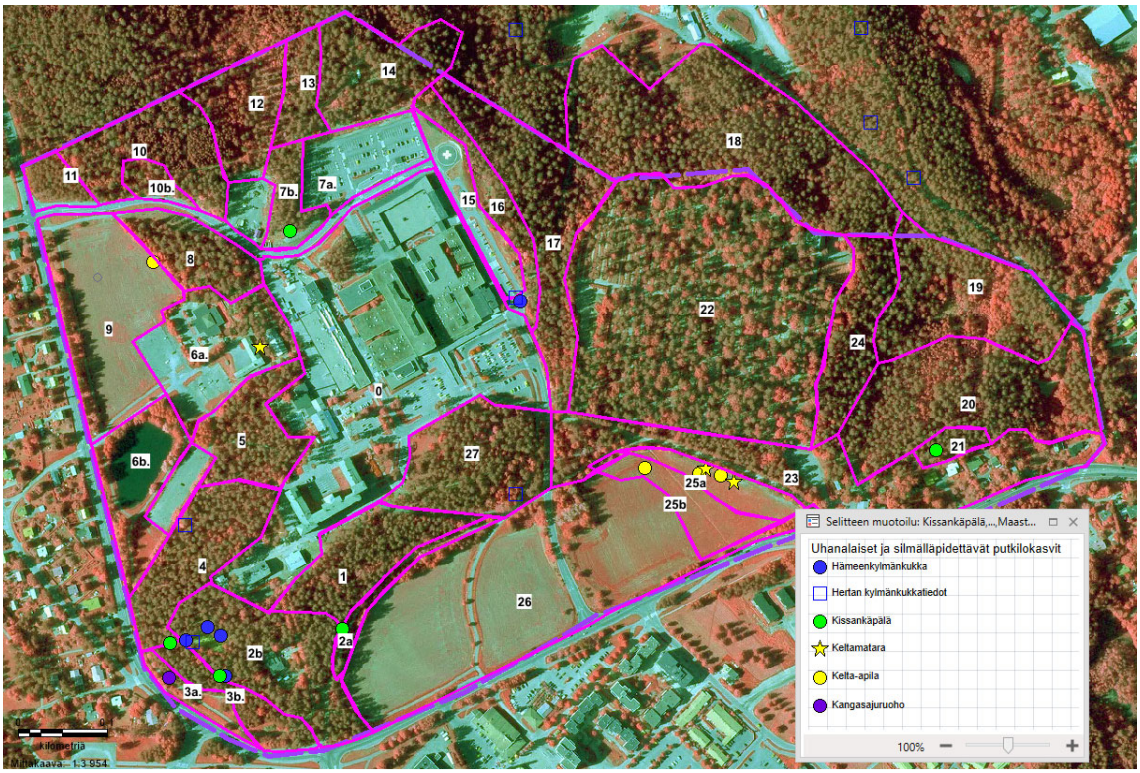
Kelta-apila tavattiin Ahveniston kedolta (25a) ja niityltä (25b) sekä lounaisen pellon reunasta (9). Kelta-apila on esiintynyt Hämeenlinnassa teiden varsilla paikoin runsaana. Muualta Ahveniston alueelta ei ole tietoja kelta-apilasta. Lähimmät esiintymät lienevät Hakovuoren tuntumassa.

Alueellisesti uhanalainen laji oli

Kangasajuruoho (RT)

Kangasajuruoho tavattiin vain yhdestä, joskin melko laajasta esiintymästä (n. 30 m^2:n kasvusto) alueen lounaisosasta, Marssitien tuntumasta. Aluetta kannattaisi hoitaa kangasajuruoho ja paikan monipuolinen ketolajisto huomioiden. Ensimmäiseksi kannattaisi kaulata haavat ja poistaa ne sekä lisätä sitä kautta paisteisuutta. Kohteella käydessä oli aurinkoinen sää ja lanttuperhosia ja pistiäisiä lenteli alueella.

Lähimmät tiedossa olevat kangasajuruohot löytyvät Vuorenharjulta, Hirvilammen eteläpuolisen harjun luoteisreunuksen kedolta.

Uhanalaisen ja silmälläpidettävien putkilokasvilajien esiintyminen alueella. Hämeenkylmänkukka EN, keltamatara VU, kelta-apila NT, kissankäpälä NT ja kangasajuruohon RT.

Muut lajistoarvot

Tutkimusalueen kasviston ehkä edustavinta osaa on niittykasvisto. Huomionarvoisia lajeja ovat jänönapila, keltanokitkerö, ketotyräruoho, ketokäenminttu, ketomasmalo, ketokaunokki ja mäkitervakko. Lehtolajiston edustavinta osaa ovat pähkinäpensas ja mustakonnanmarja. Harjulajeista mainittakoon tunturikurjenherne ja häränsilmä.

Kaikkiaan alueelta tavattiin 357 putkilokasvitaksonia ja noin 346 lajia (liite 2).

Vasemmalla kangasajuruoho (Thymus serphyllum) ja oikealla keltanokitkerön (Picris hieracioides) kukka.

Luontotyypit

Kedot, niityt ja paisterinteet

Harjumaannoksen ja ihmistoiminnan luomien kasvillisuusaukkojen ansiosta alueella on keto- ja niittykasvillisuutta. Entisen peltoalueen koillisrinteeseen sijoittuva Ahveniston keto ja niitty ovat olleet kaupungin hoidossa jo vuosikymmeniä. Kuvioille 25 keskittyvätkin laajimmat niityt. Ahveniston keto on karua pienruohoketoa, joka on äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi koko Suomessa ja Etelä-Suomessa. Se vaihettuu eteläpuolellaan tuoreeksi pienruohoniityksi, joka sekin on äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi, ja tuoreeksi heinäniityksi, joka on erittäin uhanalainen (EN) luontotyyppi.

Lounaaseen antavan harjanteen itä-länsireunuksessa esiintyy pienalaisia, karuja, pienruohoketolaikkuja kuvioilla 2a ja 3a (CR). Vastaavanlainen rinteen keto on päiväkodin pihassa (6a). Läntisen peltokuvion (9) reunassa ketokasvillisuus on vähemmistönä korkeamman heinäniittymäisen kasvillisuuden seassa. Pieni ketolaikku löytyy myös Ahvenistonkujan pään tuntumasta (21). Ahveniston hautausmaan pysäköintialueella, kiviaidan reunassa on tuoretta pienruohoniittyä, jonka arvoa lisää ketotyräruohon esiintyminen ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä ympäristö. Kaikki nämä mainitut ketolaikut ovat säilyttämisen ja hoitamisen arvoisia, ja ne edustavat. Myös kuviolla 15 helikopterikentän eteläpuolella on ketolaikku.

Alueella esiintyvät kedot, niityt ja ketomaiset paahderinteet (keltainen pohja, vihreä pisteytys ja rajaus).

Metsät

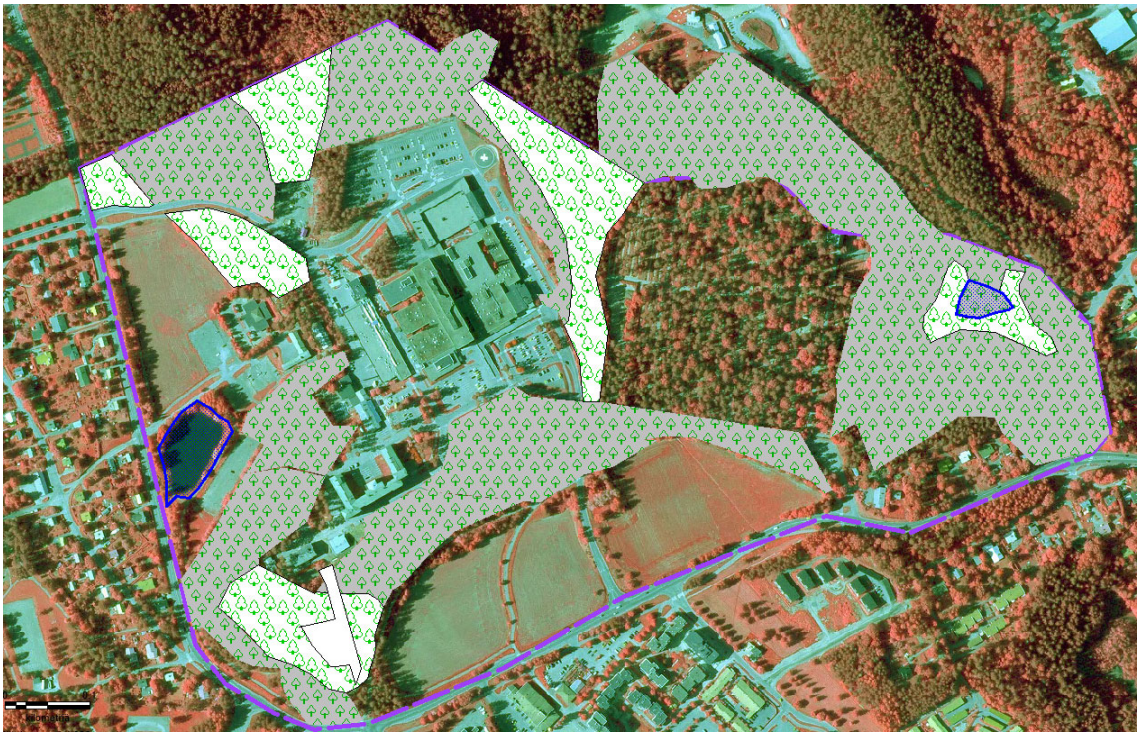
Alueen metsissä näkyy toisaalta vaihteleva ihmisvaikutus ja harjualueille tyypillinen puolilehtoisuus. Keski- ja lounaisosan metsät ovat eniten ihmisvaikutteisia, kun taas luonnonsuojelualueen ja toisaalta itäisen supan alueilla ihmisvaikutus on paikoin varsin vähäistä. Hautausmaan ympäristössä ja ulkoilupolkujen varsilla ihmisten ja lemmikkieläinten vaikutus näkyy.

Luontaisesti alueella lienee esiintynyt nykyistä enemmän kuivahkoa kangasta, joka nyt keskittyy lähinnä luoteisosaan (2b). Tämä kuvion on ehkä pieneltä osalta kuivaa lehtoa, mutta itse katsoin sen ensisijaisesti kuivahkoksi kankaaksi. Tuore kangas on tyypillistä pohjoisrinteillä ja lehtomaiset kankaat ja lehdot sijoittuvat usein painateisiin. Lehdoista pääosa on tuoreita runsasravinteisia lehtoja. Arvokkaimmat lehdot sijoittuvat kuviolle 11, 12 ja 17.

Suot ja vedet

Alueella on yksi suo itäosan supassa. Suotyyppinä on pallosarakorpiräme ja neva.

Alueen länsiosaan sijoittuu pohjavesivaikutteinen, vähähumuksinen, mutta rehevä Ankkalampi, jonka kelluslehtikasvillisuus on laaja ja ilmaversois- ja rantakasvistokin monipuolista.

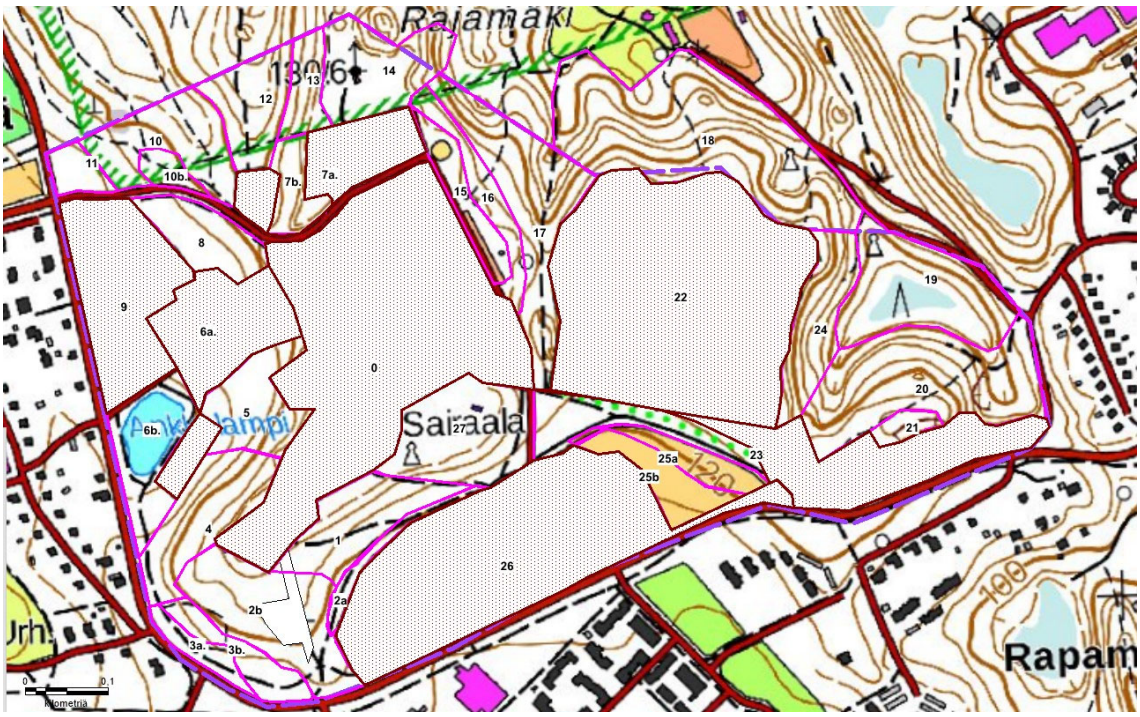
Arvokkaimmat metsät valkopohjaisella puumerkinnällä, muut metsät harmaalla ja suot sekä vedet sinisellä pisteytyksellä.

Syksyinen mustakonnanmarja (Actaea spicata) vasemmalla ja tunturikurjenherne (Astragalus alpinus) oikealla.

Kulttuurikasvillisuus

Hautausmaa-alueilla istutus- ja luonnonkasvilajisto muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden. Voimakkaimmin käsiteltyjä ovat sairaala-alueen nurmikot, istutukset ja peltoalue.

Kulttuurikasvillisuus muodostaa merkittävän osan alueen kasvillisuudesta. Suuri osa tässä ruskealla pisteytyksellä osoitetusta alueesta on rakennettua, asfaltoitua ja kasvitonta. Pellot ja Ahveniston hautausmaa on osoitettu samalla merkinnällä.

Luontotyyppien uhanalaisuus

Suomen luontotyyppien uhanalaisuus on arvioitu vuonna 2008 (Raunio ym.). Tässä raportissa luontotyyppien uhanalaisuutta on arvoitu pääosalla kuvioista, mutta pääosin istutusperäisen kasvillisuuden osalta arviointia ei toteutettu. Uhanalaiset luontotyypit ovat arvokkaimpia alueita (liite 3).

Ahveniston sairaalan kaava-alueella on useammassa paikassa tuoretta runsasravinteista lehtoa, joka on äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi Etelä-Suomessa ja koko maassa. Keskussairaalan luoteispuolen rinne (8) ja Rapamäentien risteyksen lehto (11) ovat tuoretta runsasravinteista lehtoa (CR). Näillä kuvioilla luontotyypin arvoa vähentävät alueille levinneet puutarhakasvit ja vieraslajit. Kuvion 12 supan lehto ja Ahveniston urheilukeskuksen suuntaan, pohjoiseen laskevan ulkoilupolun varren, korkeiden kuusten luonnehtima metsä ovat tuoretta runsasravinteista lehtoa (17: CR). Muualakin on lehtoa, mutta se on niin kulttuurivaikutteista, että uhanalaisuutta ei katsota aiheelliseksi arvioida.

Lehtomainen kangas on koko maassa ja sen osissa silmälläpidettävä luontotyyppi. Lehtomaista kangasta tavataan useilla tutkituilla kuvioilla esim. 4, 10, 13, 14, 18, 20. Monilla kuvioilla luontotyyppi on kuitenkin sen verran häiriintynyt (1, 3b, 23 ja 27), että uhanalaisuutta ei voida arvioida. Hämeen lehtokeskuksen alueella lehtomainen kangas on sen verran yleinen luontotyyppi, että lehtomaisen kankaan merkitys on täällä vähäisempi kuin muualla maassa.

Keski-ikäiset kuivahkot mäntykankaat ovat koko maassa ja Etelä-Suomessa silmällä pidettävä luontotyyppi (NT). Ahvenistolla tätä on kuviolla 2b. Edelleen alatyyppi harjumetsien valorinteet luokitellaan Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi luontotyypiksi (EN). Tätä luontotyyppiä edustavat kuviot 2b, mutta myös pieneltä osin kuviot 1 ja 26.

Taulukko. Alueen uhanalaiset luontotyypit.

Nimi	Kuvio	Uhanalaisuusluokka vuonna 2008		Muuta
		koko maa	Etelä-Suomi	
Tuore runsasravinteinen lehto	12, 17	CR	CR	
Tuore runsasravinteinen lehto	8, 11	CR	CR	arvoa vähentävät puutarhakasvit ja vieraslajit
Lehtomainen kangas	4, 10, 13, 14, 18, 20	NT	NT	
Kuivahko mäntykangas	2	NT	NT	Harjumetsien valorinteet EN 2a
Korpiräme	19	EN	VU	
Karu, kuiva pienruohoniitty eli keto	2a, 3a, 6a, 7b, 15, 21, 25a	CR	CR	
Tuore pienruohoniitty	23b, 25b	CR	CR	entinen peltokäyttö
Tuore heinäniitty	25b	EN	EN	entinen peltokäyttö

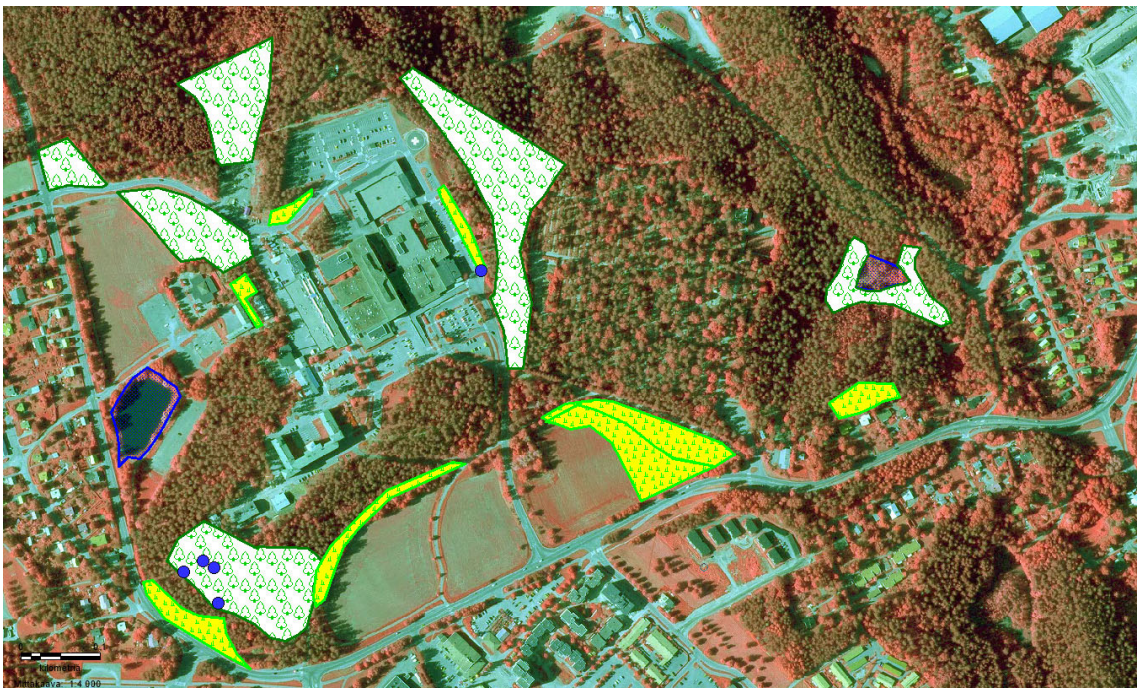
Pallosarakorpiräme on korpirämeen alatyyppi. Korpiräme on koko maassa ja Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi (VU). Sitä tavataan Ahveniston alueella kuviolla 19, supan suo. Ruohokorpiin kuuluvaa saniaiskorpea oli pieni laikku itäisessä supassa (19). Tyyppi on määritetty Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN) ja koko maassa vaarantuneeksi (VU).

Karu, kuiva pienruohoniitty ja tuore pienruoho ovat koko maassa ja Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaisia luontotyyppejä (CR). Tuore heinäniitty on erittäin uhanalainen sekä koko maassa että Etelä-Suomessa vuoden 2008 uhanalaisuusluokituksen mukaan.

Johtopäätökset ja suositukset

Kasvillisuuden kannalta merkittävimpiä alueita (liite 3) ovat erittäin uhanalaisen hämeenkylmänkukan esiintymisalueet. Hämeenkylmänkukka on lajina erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltu ja rauhoitettu. Sen esiintymät ovat valtakunnallisesti arvokkaita. Nämä alueet tulee säilyttää rakentamattomana ja säästää riittävä suojavyöhyke ympärille esiintymän elinvoimaisuuden varmistamiseksi.

Säästämisen arvoisia ovat myös Ahveniston rinneketo- ja niittyalue ja keskussairaalan etelä-luoteispuolella olevat harjumetsän valorinnemäiset keto- ja niittylaikut. Metsistä arvokkaimpia ovat harjumetsien valorinteisiin ja kuivahkoihin kankaisiin kuuluvat kuviot 2b ja lehtokuviot 12 ja 17. Paikallisesti arvokkaita ovat Rapamäentien päiväkodin pihan ketolaikku ja hautausmaan pysäköintipaikan keto (23b), hautausmaan itäpuolen supan suo (19) ja lehtokuviot päiväkodin lähellä (5) ja Rapamäentien tuntumassa (12) sekä Ankkalampi. Arviointi on tehty kasvillisuus- ja kasvistoperustein.

Arvokkaimmat alueet koottuna. Kedot, niityt ja ketopaisterinteet keltaisella, metsät puumerkinnällä, suo ja vesi sinisellä pisteytyksellä ja kylmänkukat sinisin palloin.

Näkymä Ahveniston kedolta (25) sairaalan suuntaan vasemmalla ja kissankäpälää paisterinteessä kuviolla 2b.

Harakankelloja (Campanula patula) ja ahosuolaheinää (Rumex acetosella) Ahveniston niityllä 14.6.2016.

Lähteet

Raekunnas Martti 2010: Hämeenlinnan Ahveniston moottoriradan myrkkypistiäiset. – Hämeenlinnan ympäristöjulkaisuja 6. 21 s. Hämeenlinnan kaupunki, Maankäyttö ja ympäristö.

Raekunnas Martti, Airola Jukka, Jutila Heli, Jutila Karri, Kairamo Juhani, Lahti Mauri, Raittinen Hannu, Rautiainen Sirpa & Ykspetäjä Juhani 2014: Ahvenistonharjun teemanumero. – Hämeenlinnan seudun luonto 10. Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistys ry.

Jutila 2014: Ahveniston kylmänkukat ja muita kasviaarteita. – Julkaisussa Ahvenistonharjun teemanumero. – Hämeenlinnan seudun luonto 10. s. 19-30. Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistys ry.

Hämeenlinnan kaupunki, luonnonhoitotoimisto 2005: Harjumme arki – tänään ja huomenna. Hämeenlinnan länsipuolisen harjualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2006-2015. 25 s. + 30 liitettä.

Jutila, H. 2007: Hämeenlinnan luonto-opas. – Hämeenlinnan seudullisen ympäristötoimen julkaisuja 15. 72 s. 2. korjattu painos, Hämeenlinna.

Kontula, T. & Raunio, A. 2005. Luontotyyppien uhanalaisuuden arviointi, menetelmä ja luontotyyppien luokittelu. Suomen Ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 765.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 + 572 s.

Ymparisto.fi 2018: luonto- ja lintudirektiivin lajit. [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Luonto_ja_lintudirektiivien_lajit]. Viitattu 31.8.2018.

Ymparisto.fi 2018: kansainväliset vastuulajit. [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit/Kansainvaliset_vastuulajit]. Viitattu 31.8.2018.

Ymparisto.fi 2018: alueellisesti uhanalaiset lajit. [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit/Suomen_lajien_punainen_lista_2010/Alueellisesti_uhanalaisista_lajeista]. Viitattu 31.8.2018.

Liite 1. Kasvillisuuskuviot
14
13
12
10
11
10b.
7b.
7a.
15
16
18
17
8
19
22
9
24
6a.
0
20
0
5
21
6b.
27
25a
23
25b
4
1
26
2a
2b
3a.
3b.
0
kilometriä
Mittakaava 1:4 000

Ahveniston kedon ja lähistön lajistoa

Liite 2.

Heli Jutila

x laji esiintyy alueella, **X** = laji on valtalaji, X = laji on luonnehtija; runsaus asteikolla 1-7

Kuvioiden numerointi viittaa julkaisun numeroihin.

Kasvisto	0	1	2a.	2b.	3a.	3b.	4.	5a.	5b.	6.	7a.	7b.	8.	9.	10a.	10b.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23a.	23b.	25a.	25b.	26.	27.
Abies sibirica, siperianpihta								1		1													2					2						
Acer platanoides, vaahtera		2											2		3	3		3					2	2		4		3			1			
Acer platanoides 'Schwedleri', verivaahtera	5																2																	
Acer tataricum subsp. ginnala		1																																
Achillea millefolium, siankärsämö					3					3	3													3		3		2	3					
Actaea spicata, mustakonnanmarja													2			2	2	3		1			4			3								
Aegopodium podagraria, vuohenputki		5				4			3		2		5		2		4	4						2		4				4				5
Agrostis capillaris, nurmirölli				3	5						3													3		3			4		4			
Alchemilla acutiloba, piennarpoimulehti		3									2		2			3	2	3					3	3						3				
Alchemilla monticola, laidunpoimulehti										2								2						3		3								
Alopecurus pratensis, nurmipuntarpää														3																				
Alnus incana, harmaaleppä				2				2			1	2	3		3	3	2	3							4	3								
Amelanchier spicata, isotuomipihlaja		3	2	3		3	2		2				2		3			2							3	2				2				
Anemone nemorosa, valkovuokko													3		2		2	2					3	2										
Angelica sylvestris, karhunputki																		3																
Antennaria dioica, ahokissankäpälä			2	2								1															1							
Anthoxanthum odoratum, tuoksusimake																																		2
Anthriscus sylvestris, koiranputki													2	3		1	1	2					2	3						3				
Anthyllis vulneraria ssp. vulneraria, ketomasmalo																															2			
Aquilegia vulgaris, lehtoakileija									2																	2								
Arabidopsis suecica, ruotsinpitkäpalko												1																						
Arabis glabra, pölkkyruoho																															2			
Arenaria serpyllifolia, mäkiarho																																		
Arctium tomentosum, seittitakiainen										1			2													3				2				
Arctostaphylos uva-ursi, sianpuolukka			4																		2						2							
Armoracia rustica, piparjuuri																								2										
Aronia melanocarpa, mustamarja-aronia	2																																	
Artemisia vulgaris, pujo											3													2									3	
Aruncus dioicus, töyhtöangervo		1							2				2																					
Asarum europaeum, taponlehti																												2						
Astilbe arendsii, jaloangervo																												2						
Astragalus alpinus, tunturikurjenherne																						2												
Athyrium filix-femina, soreahiirenporras																3		5					3					2		3				
Barbarea vulgaris, peltokanankaali											2															1								
Begonia ssp., vinolehti																												5						
Bellis perennis, kaunokainen																												2						
Berberis x ottawensis	1																																	
Berberis thunbergii, japaninhappomarja	1	1																										3						
Bergenia cordifolia, herttavuorenkilpi																												3						2
Berteroa incana, harmio					3																													
Betula pendula, raudus				3					2		3						2	3				3		3		3		4			2			
Betula pubescens, hies	2								2		3													2		2		2			1			
Brachypodium pinnatum, mäkilehtoluste		6					3		2						2			3																
Bromus inermis, idänkattara																																		2
Bunias orientalis, idänukonpalko		2											2																		1			

Ahveniston kasvisto ja kasvillisuus

Kasvisto	0	1	2a.	2b.	3a.	3b.	4.	5a.	5b.	6.	7a.	7b.	8.	9.	10a.	10b.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23a.	23b.	25a.	25b.	26.	27.
Calamagrostis arundinaceae, metsäkastikka				4			6		4			3	3		3	3	3	4	4	3			4	3		5								5
Calamagrostis canescens, viitakastikka								3																	3									
Calamagrostis epigejos, hietakastikka				3	5						2										3			2										
Calibrachoa ssp., pikkupetuniat																												1						
Calluna vulgaris, kanerva			3		2						2	3										2		1				3						
Campanula glomerata, peurankello			1							2																								
Campanula patula, harakankello										2	1			3																2				
Campanula persicifolia, kurjenkello										3	1		2			2		2	1									2						
Campanula rotundifolia, kissankello			2	2						3					3		1			2	3			2		1	1	2						
Capsella bursa-pastoris, lutukka				1																										1				
Caragana arborescens, siperianhernepensas									1	2																								
Carex chordorrhiza, juurtosara								2																										
Carex digitata, sormisara			2	2					3			2	2			2										1	1							
Carex globularis, pallosara																									3									
Carex ovalis, jänönsara								3																					2					
Carex rostrata, pullosara								3																										
Carex vaginata, tuppisara																								2										
Carum carvi, kumina																										2								
Centaurea phrygia, nurmikaunokki										2																								
Centaurea scabiosa, ketokaunokki			2																															
Cerastium arvense, ketohärkki																																		
Cerastium fontanum, nurmihärkki																													1					
Chelidonium majus, keltamo																										1		2						
Chenopodium album, jauhosavikka												1																		1				
Chrysanthemum ssp., krysanteemi	2																																	
Cirsium arvense, pelto-ohdake											3													2										
Cirsium helenioides, huopa-ohdake													3					2								2								
Cirsium vulgare, piikkiohdake											2										1					2								
Convallaria majalis, kielo				4			3					3	3		3		4	3	2			3	3	2		4	4							4
Convolvulus dahuricus, punakarhunköynnös											3																							
Convolvulus mauritanicus, riippakierto																												1						
Convolvulus sepium, valkokarhunköynnös																										3								
Conyza canadensis, kanadankoiransilmä											3																							
Cornus alba, pensaskanukka									4				2				4																	
Corylus avellana, pähkinäpensas							2		1				3																					
Cotoneaster lucidus, kiiltotuhkapensas		1											1															2						
Crepis tectorum, ketokeltto											2																							
Dactylis glomerata, koiranheinä		3											3											2							2			
Daphne mezereum, näsiä									2							1	1	1								2								
Deschampsia cespitosa, nurmilauha										2								2																
Deschampsia flexuosa, metsälauha										3			3											4		3	5							
Dicentra formosa 'Luxuriant', kesäpikkusydän																												3						
Dryopteris carthusiana, metsäalvejuuri													4		3								2	3	4									
Dryopteris expansa, isoalvejuuri																							1											
Dryopteris filix-mas, kivikkoalvejuuri																				2						2		2						
Eleagnus commutata, lännenhopeapensas	1									2																								
Epilobium adenocaulon, amerikanhorsma		1									1												2											
Epilobium angustifolium, maitohorsma											4		3			2				3	3			2				1	2		3			
Epilobium montanum, lehtohorsma																												2						

Kasvisto	0	1	2a.	2b.	3a.	3b.	4.	5a.	5b.	6.	7a.	7b.	8.	9.	10a.	10b.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23a.	23b.	25a.	25b.	26.	27.
Equisetum arvense, peltokorte																										1								
Equisetum fluviatile, järvikorte								4																										
Equisetum pratense, lehtokorte																		2					2			2								
Equisetum sylvaticum, metsäkorte																																3		
Erica arborea, kellokanerva																												1						
Erigeron acer, karvaskallioinen																					2								2					
Eriophorum vaginatum, tupasvilla																									3,0									
Erysimum cheiranthoides, peltoukonnauris																												1						
Euphorbia cyparissias, tarhatyräkki																											1							
Euphorbia esula, kenttätyräkki					1																													
Festuca pratensis, nurminata																																		
Festuca ovina, lampaannata			5		3					4		3			3						3	3				2	4	3	3		4			
Festuca pratensis, nurminata																								2								3	
Festuca rubra, punanata													3															2			4			
Filago arvensis, ketotuulenlento																																		
Fragaria moschata, ukkomansikka																										1								
Fragaria vesca, ahomansikka		3				4	3		4	3			3		3	3	3	4					4	2		3		4	4		4			4
Frangula alnus, korpipaatsama													3				2	2						2										
Fuchsia x hybrida, palleroverenpisara																												3						
Fuchsia 'Triphylla' hybridi, verenpisara																												2						
Fumaria officinalis, peltoemäkki																														1				
Galium album, paimenmatara		3									3		3		2											2					3			3
Galium boreale, ahomatara				3			3			3		2										2				2		3						
Galium palustre, rantamatara																									1									
Galium x pomeranicum, piennarmatara										3					3						3										2			
Galium uliginosum, luhtamatara																	1	1																
Galium verum, keltamatara										3					3??											1					3			
Geranium sylvaticum, metsäkurjenpolvi							3					2	2							3		2	3	3										
Geum rivale, ojakellukka																										2						2		
Geum urbanum, kyläkellukka																										2						2		
Glechoma hederaceae, maahumala								2	3																	3		4						4
Glyceria fluitans, ojasorsimo								1																										
Gnaphalium sylvaticum			2								2										1					1			3		3			
Gnaphalium uliginosum, savijäkkärä											2																							
Gooyera repens, yövilkka																			1															
Gymnocarpium dryopteris, metsäimarre																		3					3											1
Helichrysum petiolare, hopeakäpälä																												1						
Hemerocallis ssp., päivänlilja	2																											2						
Hepatica nobilis, sinivuokko						4						3	4		2			4	2				3	2		3		2						
Heracleum sphondylium ssp. sphondylium, etelänuko		2																																
Herniaria glabra, ketotyräruoho																													3					
Hesperis matronalis, illakko		1																																
Hieracium spp., keltano																																		
Hieracium umbellatum, sarjakeltano		3			3						2		3				2									2								
Hieracium vulgatum, ahokeltano			3	2			2			2	2	2	2		3		1		2	3		2	2	2									
Hippophaë rhamnoides, tyrni										1																							2	
Hosta 'Fortunei', komeakuunlilja	1																				1							4						
Hosta sieboldiana 'Elegans', komeasinikuunlilja																												2						
Hosta undulata, kirjokuunlilja	1																				1							4						

Kasvisto	0	1	2a.	2b.	3a.	3b.	4.	5a.	5b.	6.	7a.	7b.	8.	9.	10a.	10b.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23a.	23b.	25a.	25b.	26.	27.
Hydrangea anomala subsp. Petiolaris, köynnösh	2																																	
Hydrangea arborescens, pallohortensia	1																																	
Hydrangea paniculata 'Grandiflora', syreenihort	2																																	
Hydrangea paniculata 'Mustila', mustialanhorte	2																																	
Hypericum maculatum, särmäkuisma				3	3		3				2							2		4						3		2			2			
Hypochoeris maculata, häränsilmä																						1												
Impatiens glandulifera, jättipalsami																										3								
Impatiens hawkeri 'Nya-Guinea', sateenkaaripalsami																												2						
Impatiens parviflora, rikkapalsami																										3		2						
Iris pseudacorus, kurjenmiekka								5																										
Jovibarba globifera, pallomehiparta																												1						
Juniperus communis, kataja				3								2										2		2										
Juniperus squamata, sinikataja																												1						
Knautia arvensis, ruusuruoho		2	2		2					2																				2			2
Lapsana communis, linnunkaali											2																							
Larix europaea, euroopanlehtikuusi																												2						
Lathyrus pratensis, niittynätkelmä							2				2													2		2		3		2				
Lathyrus vernus, kevätlinnunherne							2					1			2							1	4	1		1								2
Leontodon autumnalis, syysmaitiainen										3	3													2		2		2	2					
Leucanthemum vulgare, päivänkakkara										3	1		1				2			3							2				3			
Ligularia dentata, kallionauhus	2																											2						
Lilium lancifolium, tiikerinlilja																												1						
Lilium martagon, varjolilja																										1								
Linaria vulgaris, kannusruoho			4		3					3	3										4									2			3
Linnaea borealis, vanamo				3								2			2			2	2			2	3	2		2							
Lobelia erinus, sinilobelia																												2						
Lolium perenne, italianraiheinä																										1								
Lonicera caerulea, sinikuusama	2	1		1																														
Lonicera xylosteum, lehtokuusama												2	3		2	4	4	2					2			2							
Lotus corniculatus, keltamaite			5		3					2	2				3		2				2							2		3			
Lupinus polyphyllus, komealupiini											4															1	1							
Luzula pilosa, kevätpiippo		2		2							2								2					3	2									
Lychnis viscaria, mäkitervakko					2					3				3																3				
Lycopodium annotinum, riidenlieko																									4									
Lysimachia nummularia, suikeroalpi	2																											2						
Lysimachia thyrsiflora, terttualpi								3																										
Maianthemum bifolium, oravanmarja									4			2	3		2		2						3	2										
Malus baccata, marjaomenapuu	2																																	
Malus domestica, omenapuu	1																							1										
Malus 'Hyvingiensis', rautatienomenapuu																												2						
Matteuccia struthiopteris, kotkansiipi																									2	2		3						
Melampyrum pratense, kangasmaitikka																										1					2			
Melampyrum sylvaticum, metsämaitikka											1							2	2															
Melica nutans, nuokkuhelmikkä		3		3			3				2													3		3								3
Mentha arvensis, rantaminttu		1						2																										
Menyanthes trifoliata, raate																									4									
Monotropa hypopitys, mäntykukka		1		1																			1											
Muehlenbeckia complexa, isolankaköynnös																																		
Myosotis arvensis, peltolemmikki		1									1															2		1				2		

Kasvisto	0	1	2a.	2b.	3a.	3b.	4.	5a.	5b.	6.	7a.	7b.	8.	9.	10a.	10b.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23a.	23b.	25a.	25b.	26.	27.
Myosotis sylvatica, puistolemmikki		3																											1				
Myosoton aquaticum, vata	1																											2						
Omphalodes verna, kevätkaihonkukka																												1						
Orthilia secunda, nuokkutalvikki		3													1										1									
Oxalis acetosella, käenkaali									5				5		5		5		2				5	3		5		2						
Pachysandra terminalis, varjoyrtti																												1						
Paris quadrifolia, sudenmarja													2						1					1										
Pastinaca sativa, palsternakka																																		
Pelargonium ssp., pelargoni																												2						
Persicaria amphibia, vesitatar					3			3																										
Philadelphus coronarius, pihajasmike																												1						
Phalaris arundinaceae, ruokohelpi									1																									
Phleum pratense, timotei														6										2									7	
Phlox subulata, sammalleimukukka																												2						
Phragmites australis, järviruoko								5																										
Picea abies, kuusi							6		3		1				5		4	5	5	5		5	5	4		5								
Picea omorica, serpiankuusi	1																																	
Picris hieracioides, keltanokitkerö				2	2				2																									
Pilosella cymosa, viuhkokeltano											2	3									3										2			
Pilosella lactucella, korvakeltano																													2		2			
Pilosella officinarum, huopakeltano			5		3						3															3	2				5			
Pimpinella saxifraga, ahopukinjuuri		2	3		2					2	2																							
Pinus cembra, sembramänty	1	3																																
Pinus sylvestris, mänty							4		5		2					2	2			4		4		6		5					2			5
Plantago major, piharatamo										5	3	1					2	2								3		3	2					
Platycodon grandiflorus, jalokello																												1						
Poa annua, kylänurmikka										3																		3	2					
Poa nemoralis, lehtonurmikka									3																									
Poa pratensis, niittynurmikka										3										3														
Polygonatum odoratum, kalliokielo		3		3								2	3		3	3	2					2			1				2				
Polygonum aviculare, pihatatar																									1				3					
Polygonum, tunnistamaton koristetatar hento											1																							
Populus tremula, haapa					3		3	2	3					4	3	2	2					2		2							1			
Populus tremula 'Erecta', pylväshaapa	2																																	
Potamogeton alpinus, purovita								2																										
Potamogeton natans, uistinvita								7																										
Potentilla anserina, ketohanhikki											2														2									
Potentilla argentea ssp. argentea, hopeahanhikki					2					3											3							3		3				
Potentilla argentea ssp. impolita, isohopeahanhikki												3						1																
Potentilla erecta, rätvänä																2							2	2	2									
Potenilla norvegica, peltohanhikki											1																	2						
Potentilla palustris, kurjenjalka								4																										
Potentilla thuringiaca, saksanhanhikki			1		2							1																						
Primula polyantha-ryhmä, loistokevätesikot																												2						
Prunella vulgaris, niittyhumala										3	2					1								2					4					
Prunus cerasus, hapankirsikka									1																				2					
Prunus padus, tuomi									4								3	3																
Prunus sargentii, rusokirsikka	2																																	
Pseuduotsuga menziesii, douglaskuusi																														2				2

Kasvisto	0	1	2a.	2b.	3a.	3b.	4.	5a.	5b.	6.	7a.	7b.	8.	9.	10a.	10b.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23a.	23b.	25a.	25b.	26.	27.
Pteridium aquilinum, sananjalka						5	5				2	3	2		3	4	1			3	3	3	4											4
Pulsatilla patens ssp. patens, hämeenkylmänkukka				2																		1												
Pyrola chlorantha, keltatalvikki																				1														
Pyrola minor, pikkutalvikki					2													1					2	2		1								
Pyrola rotundifolia, isotalvikki																		2				2												
Quercus robur, tammi		1		2								1	2					2					1	2						1				
Ranunculus acris, niittyleinikki							2	2		2	2					2	1	2		4				2										
Ranunculus repens, rönsyleinikki								3		3			3					2					2		2		3		2					
Rhododendron ssp, alppiruusu																												2						
Ribes alpinum, taikinamarja									3			2	3		3		4	4	2	2			3		3	2								
Ribes aureum, kultaherukka	1																																	
Ribes spicatum, pohjanpunaherukka		1							2				2													1								
Rosa 'Harisonii', harisoninruusu		1																																
Rosa glauca, punalehtiruusu	1																																	
Rosa majalis, metsäruusu																						2	2			2								1
Rosa nitida, nukkeruusu	1										3																							
Rosa nitida x rugosa, nukkekurtturuusu											2																							
Rosa pimpinellifolia, juhannusruusu		2																										2						
Rosa rugosa, kurtturuusu	5		2		3																									1				
Rosa rugosa 'Hansa', kurtturuusu	4																																	
Rubus chamaemorus, suomuurain																									2									
Rubus idaeus, vadelma		4				5			5				3				3	3			3	2	3		2	2								
Rubus odoratus, tuoksuvattu	2						2																											
Rubus saxatilis, lillukka				3								2	3		3		2	4					2	3		3								
Rumex acetosa, niittysuolaheinä										3			2							3										2				
Rumex acetosella, ahosuolaheinä											2																	2	4		4			
Rumex longifolius, hevonhierakka										2	2														3									
Sagina procumbens, rentohaarikko											2																	3	3					
Salix alba var. sericea 'Sibirica', hopeapaju								1																										
Salix caprea, raita									3		2		2		2	3		3				2	2	3		4								
Salix fragilis, salava								1																										
Salix glauca var. callicarpos 'Haltia', paljakkapaj	3																																	
Salix pentandra, halava								1																										
Salix phylicifolia, kiiltopaju											1		1																					
Salix repens subsp. rosmarinifolia, kaitasiropaju																									2									
Sambucus racemosa, terttuselja	1	1							2				1																					
Sanvitalia procumbens, huovinkukka																												1						
Saxifraga hostii, isorikko																												2						
Satureja acinos, ketokäenminttu					1																													
Scheuchzeria palustris, leväkkö																									2									
Schleranthus annuus, viherjäsenruoho																					2								2		3			
Scirpus sylvaticus, korpikaisla								2																										
Sedum acre, keltamaksaruoho																												2	3					
Sedum kamtschaticum, kamtsatkanmaksaruoho																												2						
Sedum spurium, kaukasianmaksaruoho																												1						
Senecio cineraria, hopeavillakko																												4						
Senecio viscosus, tahmavillakko												2																1						
Senecio vulgaris, peltovillakko																										1								
Silene dioica, puna-ailakki																																		

Kasvisto	0	1	2a.	2b.	3a.	3b.	4.	5a.	5b.	6.	7a.	7b.	8.	9.	10a.	10b.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23a.	23b.	25a.	25b.	26.	27.
Silene latifolia ssp. alba, valkoailakki																												3						1
Silene nutans, nuokkukohokki					1																										3			
Silene vulgaris, nurmikohokki		1			1																													
Solanum dulcamara, punakoiso																										2								
Solidago viragaurea, kultapiisku		3		3	2						3				3		1							2				2			2			3
Sonchus arvensis, peltovalvatti																										1								
Sorbaria sorbifolia, pihlaja-angervo											1																	2						
Sorbus aucuparia, kotipihlaja				3			3		3	3		2	4		3	4		3	2			3			3	4					1			
Sorbus frutescens, helmipihlaja											3																							
Sparganium emersum, rantapalpakko								2																										
Spergularia rubra, punasänkiö																													2					
Spiraea chamaedryfolia, idänvirpiangervo																								2	2	3		4						
Spiraea 'Greftsheim', norjanangervo																												2						
Spiraea japonica, keijuangervo																												1						
Stellaria graminea, heinätähtimö											2																				2			
Stellaria media, pihatähtimö																												2						
Succisa pratensis, purtojuuri													2		2						1		2											2
Symphoricarpos albus, lumimarjapensas	1								1																									
Syringa x henryi, puistosyreeni	2																																	
Syringa vulgaris, pihasyreeni	3		3							2																		2		1				
Tagetes patula, ryhmäsamettiruusu	2																											3						
Tanacetum vulgare, pietaryrtti		2															1									2					3			
Taraxacum spp., voikukka										2	2						1											2	2		2			
Taxus baccata, euroopanmarjakuusi																												2						
Thelypteris phegopteris, korpi-imarre																		3																
Thlaspi alpestre, kevättaskuruoho													2								2									1	2			
Thuija occidentalis, kanadantuija	1																																	
Thuja occidentalis 'Smaragd', timanttituija																												2						
Thymus serphyllum, kangasajuruoho					3																													
Tilia x europaea, puistolehmus	1	3							1																	1		3					2	3
Tilia cordata, metsälehmus				1																				1										
Tilia platyphylla, leveälehtilehmus	1	2																																
Tragopogon pratensis, pukinparta										1																						2		
Trientalis europaea, metsätähti													3				1	2	2				2	2		2								
Trifolium arvense, jänönapila					3																2									2				
Trifolium aureum, kelta-apila														2																2	2			
Trifolium hybridum, alsikeapila											1															2								
Trifolium medium, metsäapila		6								3	2					2	2			4	3			2		2		2	2		2			
Trifolium pratense, puna-apila																				4				2		2								
Trifolium repens, valkoapila											2																	3	2		2			
Trileurospermum inodorum, peltosaunio											2													1				1						
Tussilago farfara, leskenlehti											3							2					2	2						2				
Ulmus glabra, vuorijalava		3	2							1																				1				3
Urtica dioica, isonokkonen											2							1								3		1						
Vaccinium myrtillus, mustikka				5							2	5	3		4			2	2	6		5	3	3	2	4	3							
Vaccinium oxycoccos, isokarpalo																									3									
Vaccinium uliginosum, juolukka																									2									
Vaccinium vitis-ideaea, puolukka		3	3	5								3							2			5		3	1	3	4							
Verbascum nigrum, tummatulikukka											1																							

Kasvisto	0	1	2a.	2b.	3a.	3b.	4.	5a.	5b.	6.	7a.	7b.	8.	9.	10a.	10b.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23a.	23b.	25a.	25b.	26.	27.
Verbascum thapsus, ukontulikukka											2	2																						
Verbena × hybrida, tarhaverbena																												1						
Veronica chamaedrys, nurmitädyke											3		2				1	3						2		2				2				
Veronica officinalis, rohtotädyke											2						2	2				2	2	1				2						
Veronica scutellata, luhtatädyke																									2									
Veronica serpyllifolia, orvontädyke																							1					2	2					2
Veronica verna, kevättädyke																																		
Viburnum lanata, villaheisi		1																																
Viburnum opulus, koiranheisi															1			1					1											1
Vicia cracca, hiirenvirna					2		2			2			2				1						2	2						3			
Vicia sepium, aitovirna													1											1					2				
Viola arvensis, pelto-orvokki												2																1						
Viola canina ssp. canina, pikkuaho-orvokki											2																	2	1					
Viola canina ssp. montana, isoaho-orvokki											1																	1						
Viola palustris, suo-orvokki																		3							2									
Viola riviniana, metsäorvokki		2											3		3		2	3				2	2	2		3		1	1					
Viola selkirkii, kaiheorvokki																		2																
Viola tricolor, keto-orvokki																													2					
Abietina abietinella, ketohavusammal																								1										
Atrichum undulatum, myyränsammal																		3							1									
Ceratodon purpureus, kulosammal																																		
Cetraria islandica, islanninjäkälä																																		
Climacium dendroides, palmusammal																												3						
Dicranum polysetum, kangaskynsisammal												2																						
Hylocomium splendens, kerrossammal				4								3			5	3	2	3		4			4	3										
Plagiochila splenoides, isokastesammal																		4					4											
Plagiomnium cuspidatum, metsälehväsammal																	2	1							3									
Pleurozium schreberi, seinäsammal				4								3			3																			
Polytrichum commune, korpikarhunsammal																									5									
Polytrichum juniperinum kangaskarhunsammal																												4						
Polytrichum piliferum, karvakarhunsammal																												1						
Ptilium crista-castrensis, sulkasammal																		4					2	2	2									
Rhodobryum roseum, ruusukesammal										2								2																
Rhizomnium magnifolium, lähdelehväsammal																									3									
Rhizomnium punctatum, kilpilehväsammal																									1									
Rhytidiadelphus squarrosus, niittyliekosammal	2																						2											
Rhytidiadelphus triquetrus, metsäliekosammal				2												3		3					3											
Sciuro-hypnum reflexum, koukkusuikerosammal																	2																	
Sphagnum girgensohnii, korpirahkasammal																									3									

LIITE 3. Arvokkaimmat alueet

